

Nr 111. Interpellation av Malena Ranch (MP) om meddelarfrihet i offentligt finansierad verksamhet KSN-2013-0685

Kommunfullmäktige

Interpellation

Anställda i kommunal egenregi, liksom i statliga myndigheter omfattas av meddelarfrihet och tillhörande meddelarskydd. Det innebär att de har rätt att kontakta medier för att föra fram saker de fått reda på i sitt arbete, utan att arbetsgivaren får fråga eller undersöka vem som har "läckt" informationen. Undantaget gäller sådant som omfattas av sekretess, exempelvis uppgifter om enskilda personer inom hälso- och sjukvård och socialtjänsten.

När allt mer offentligdriven verksamhet konkurreras ut och personalen övergår från kommunal till privata arbetsgivare, försvinner meddelarfriheten och stora delar av meddelarskyddet. Den gäller inte anställda hos privata bolag som istället har en så kallad lojalitetsplikt.

Privata företag kan redan idag införa bestämmelser som i princip motsvarar meddelarfrihet och meddelarskydd i sina kollektivavtal, förutom i den del som rör straffet för överträdelse då straff för brott endast kan införas av riksdagen. Riksdagen har därför gett regeringen i uppdrag att utreda hur det kan ske. Fram till dess kan kommuner i upphandlingar ställa krav om att allt det som inte gäller själva "straffet" ska finnas. Det gäller både i konkurrensutsättningar och verksamhetsövergång av befintlig verksamhet och i nya upphandlingar. Det är viktigt för att öka chansen att eventuella brister och felaktigheter i verksamheter snabbt uppmärksammas, men också för att villkoren ska vara desamma för alla utförare – och deras anställda.

Det senaste året har alliansen i Nämnden för hälsa och omsorg konsekvent avslagit yrkanden om att meddelarfrihet och meddelarskydd ska vara ett krav vid nämndens upphandlingar av offentligt finansierad verksamhet. Frågan har lyfts både av oppositionen och av enskilda ledamöter från alliansen. Nämndens ordförande har gång på gång hänvisat till att frågan behöver förankras på "högre ort" och att beslut behöver

tas på kommunövergripande nivå innan man inför det i nämndernas upphandlingar.

Andra nämnder, exempelvis Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har redan krav på meddelarfrihet och meddelarskydd i sina upphandlingar. Även utanför Uppsala ställs sådana krav, på nära håll både i alliansstyrda Stockholm stad och i Uppsala läns landsting.

Därför är mina frågor till kommunstyrelsens ordförande

Pågår det några diskussioner på kommunövergripande nivå om huruvida nämnderna "får" ställa krav på meddelarfrihet och meddelarskydd i sina upphandlingar?

Anser du att det finns några hinder för nämnderna att själva införa krav på att meddelarfrihet och meddelarskydd i upphandlingar av offentligt finansierad verksamhet på liknande vis som gjorts av Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden?

Uppsala 24 april 2013

Malena Ranch, Miljöpartiet
